

HOMOSEKSUALITEIT IN DE KERK - MIJN VISIE ALS PREDIKANT

Na overleg met de kerkenraad wil ik graag woorden geven aan mijn gedachten over het onderwerp homoseksualiteit. U heeft het recht te weten hoe ik als uw dienaar van het Woord¹ hierin sta en welke weg ik voor mij zie. Wat ik zie, deel ik in hoofdlijnen met de kerkenraad².

De mens tegenover ons

Homoseksualiteit lijkt aan de ene kant breed geaccepteerd in onze samenleving. Maar tegelijk roept het anders zijn van de homoseksueel bij velen ook vervreemding en soms zelfs weerzin en agressie op. Juist in de gemeente zijn we aan elkaar gegeven om elkaar te ontmoeten en als mens tegenover ons te leren kennen. Bij wie de ander leert kennen, gaat de mens niet meer schuil achter het anders zijn en komt er ruimte voor een openhartig gesprek over dat anders zijn. Dat anders zijn van mijn homoseksuele broeder en zuster ervaar ik trouwens wel als een verdrietig probleem, waardoor hij of zij mijn steun en respect verdient.

Verdrietig

Homoseksualiteit³ is voor mij geen vrolijke variant, maar een uiting van de gebrokenheid waar we allen zonder uitzondering ons deel van mee krijgen. Ten eerste is de primaire ervaring van een jong mens die ontdekt dat hij of zij anders is in het verlangen naar de ander, er één van schrik, angst, verwarring en eenzaamheid. Voor velen zelfs een aanzet tot suicidaliteit. Je eerste echte verliefdheid kan zo overrompelend en tegelijk fijn zijn. Maar wat als je tot je ontsteltenis ontdekt, dat jouw verliefdheid op iemand van hetzelfde geslacht gericht is?⁴ Het is in meerdere opzichten niet zoals het bedoeld is.

Deze uiting van ons aller gebrokenheid raakt de 'inner circle' van je mens-zijn. Daar waar je de diepste vreugde kunt beleven, maar waar je ook het diepst gekwetst kunt worden: het ingeschapen diepe verlangen naar een maatje voor het leven⁵.

En dan vraag ik me af: als het mij zou betreffen, hoe ga ik daar mee om als gelovig mens? Welke weg geeft God me om te gaan?

En dan weet ik dat ik als dienaar van het Woord de ander moet helpen om zijn of haar weg te vinden met Gods woord als een licht op ons pad en een lamp voor onze voet⁶. Hoe leef je als kind van God met dit verdrietige probleem zonder dat het je verscheurt? Hoe vind je daarin de gerechtigheid, vrede en vreugde van Gods koninkrijk, door de kracht van Zijn Geest?⁷

¹ Mijn bediening van Godswege is naar wat Paulus schrijft in Kolossenzen 1: 25 "om onder u het woord van God tot zijn volle recht te doen komen" NBG'51.

² Met mijn specifieke bediening maak ik tegelijk deel uit van de kerkenraad die heeft toe te zien op mijn ambtelijk werk. Mijn visie is ook mede gevormd door de inhoudsvolle en openhartige gesprekken binnen de kerkenraad van de Pelgrim (en de Proosdijkerk) van de afgelopen jaren.

³ Hoewel het te verdedigen is beide woorden homofilie en homoseksualiteit te gebruiken, waarbij homofilie de geaardheid benoemt en homoseksualiteit de leefwijze insluit, kies ik er voor om alleen homoseksualiteit te gebruiken. Dit in aansluiting bij het hedendaags woordgebruik. Daarbij blijf ik geaardheid en leven overeenkomstig die geaardheid onderscheiden.

⁴ Overigens is dat net als bij elke verliefdheid niet primair en eenzijdig op seks gericht. Dat is wel de verzuchting bij hen met een homoseksuele geaardheid dat in de reactie van de omgeving juist wel de focus ligt op de al of niet verboden seks. Zij ervaren dat als een karikatuur en beperking. Bij hen gaat het toch ook allereerst om die verliefdheid die naar de hele persoon uitgaat.

⁵ Genesis 3: 18 – "God, de HEER, dacht: Het is niet goed dat de mens alleen is, ik zal een helper voor hem maken die bij hem past".

⁶ Psalm 119: 105.

⁷ Romeinen 14: 17.

Dat moet mijn inzet en die van de kerk zijn: niet allereerst: wat vind ik van homoseksualiteit in de gemeente, maar: hoe help ik mijn homoseksuele broeder en zuster om vanuit Gods liefde en genade discipel te zijn van de Heer en om als pelgrim blijmoedig op weg te gaan naar zijn toekomst?⁸ En omgekeerd hoe kan mijn homoseksuele broeder en zuster ook mij helpen om hierin de weg als medereiziger te vinden.

Brother, let me be your servant.

Let me be as Christ to you.

Pray that I might have the grace

To let you be my servant, too.

De Bijbel

In de Bijbel lees ik hoe blij en juichend over ons man- en vrouw-zijn wordt gesproken: in het begin, Genesis 1 en 2 en middenin de Bijbel, het Hooglied, heenwijzend naar de bruiloft van het Lam als beeld van Gods heerlijke toekomst met al zijn kinderen. Zo heeft God ons menszijn bedoeld en gemaakt. Die ene ander met wie je helemaal één mag worden en waarin je zo het beeld van God mag laten zien, in liefde, in samen verantwoordelijk zijn voor elkaar, in kinderen verwekken, in zorgen voor de schepping.

In schril contrast daarmee wordt in de Bijbel uitsluitend negatief en veroordelend gesproken over homoseksualiteit⁹. Wat nu als het mijzelf betreft of mijn kind? Wat moet ik met dit Bijbelse getuigenis? Want ik wil leven bij de hele Bijbel zonder teksten af te plakken.

Ontoelaatbaar?

De eerste conclusie is die welke de kerk in grote lijnen altijd heeft getrokken en die de kerk ook nu nog wereldwijd het meeste aanhangt: *homoseksualiteit is door God verboden, zonde. Voor wie oprecht bij een open Bijbel Christus wil navolgen, is het onmogelijk en ongeoorloofd om een levenspartner te kiezen in overeenstemming met zijn of haar homoseksuele geaardheid.*

Ik heb lange tijd in die lijn gedacht, met vanuit pastorale bewogenheid gaandeweg meer ruimte. Maar tegelijk kon ik daar geen vrede bij vinden. Soms zijn noodmaatregelen nodig. Maar als structurele keuze is dat onbevredigend en wankel. Je gedooft iets wat eigenlijk niet mag. Dat is zowel voor de betrokkenen als voor de hele gemeenschap op den duur onleefbaar. Of de homoseksuele broeder of zuster vertrekt of de praktijk wordt stilzwijgend de norm met een bedenkelijke precedentwerking. Dat is niet de weg van Gods koninkrijk.

Ondertussen is de druk vanuit de samenleving sterk toegenomen. Je kiest als kerk voor het isolement als je op die traditionele lijn blijft. Als dat onomstotelijk van Godswege moet, dan is het niet anders en zal God ons ook de kracht geven om die weg te gaan. Maar dan moeten we dat onomstotelijke omwille van de homoseksuele medemens en omwille van de kerk zelf en omwille van Gods Naam wel heel zeker weten en overtuigend kunnen onderbouwen.

En die zekerheid en onderbouwing mis ik om een aantal redenen.

1. De vraag naar Gods weg in een complexe zaak als homoseksualiteit vraagt om meer dan de exegeze van een aantal Bijbelteksten. De hele Bijbel moet hierbij geopend worden, om te voorkomen dat je losse Bijbelteksten gaat gebruiken als bewijsteksten voor je eigen overtuiging of gevoel¹⁰.

2. Wat betreft de teksten in het OT, vooral Leviticus, moeten we verdisconteren dat er vanuit een heel andere culturele context dan de onze wordt gesproken¹¹. Er staan bijvoorbeeld ook strenge verboden ten aanzien van relaties en gebruiken die bij ons geen groot probleem vormen of zelfs als

⁸ Ethiek in de eerste persoon, bijdrage van Ad de Bruijne in de e-brochure vooraf Studiedag Homoseksualiteit en Kerk.

⁹ Genesis 19: 4-11; Leviticus 18: 22; 20:13; Rechters 19: 22-26; Romeinen 1: 24-27; 1Korintiërs 6: 9-10; 1Timotheus 1: 10.

¹⁰ Zie de bijdrage van Ad de Bruijne in de e-brochure vooraf bij de Studiedag Homoseksualiteit en de Kerk.

¹¹ Zie voor een overzicht de bijdrage van Jan Mudde, e-brochure vooraf Studiedag Homoseksualiteit en Kerk.

legaal worden beschouwd¹². Daarmee schakel ik de teksten over homoseksueel verkeer niet uit, maar deze context verbiedt mij wel om deze teksten direct op onze situaties toe te passen. Omdat we de Bijbel niet biblicistisch willen lezen, moeten we dat ook niet doen ten aanzien van homoseksualiteit. Het is dus een vraag wat deze teksten voor ons nu betekenen¹³.

3. Wat betreft het NT en in het bijzonder Romeinen 1 geldt evenzeer het verschil in culturele context en geeft het te denken dat de gelovige nu die de Heer van harte liefheeft en wil navolgen, zich niet herkent in het beeld dat Paulus schetst. Daar staat homoseksueel verkeer in het teken van verzet tegen God, van doorgedraaid en pervers gedrag. Een bewust gekozen uiting van zonde als opstand tegen God. De homoseksuele gelovige herkent zich evenmin in dit beeld en als in het op de seks gefocuste vertoon van een Gay Pride Parade. Daarom doe ik Paulus' onderwijs noch mijn homoseksuele medegelovige recht, als ik op basis van Romeinen 1 zijn of haar oermenselijke verlangen naar die ene ander als zonde veroordeel, omdat dit verlangen op hetzelfde geslacht gericht is. Want hier is geen sprake van een bewuste opstand tegen God als onze Schepper en Koning of verzet tegen zijn genade als onze Vader en Verlosser. Mijn zondige aard is het die mij God en mijn naaste doet haten¹⁴, maar dat is toch niet hetzelfde als een homoseksuele geaardheid? Hierbij wijs ik het onderscheid tussen geaardheid en de praktijk af. Alsof de homoseksuele geaardheid geen probleem is, zolang je het maar niet doet.. Je mag wel 'zo' zijn, maar niet 'zo' doen. Dat onderscheid is onhoudbaar door wat de Here Jezus zelf daarover zegt. Wie in het hart verlangt naar iets dat God verbiedt, is daarmee al zondig¹⁵. Iemand met een homoseksuele geaardheid zou zich daarmee in het diepst van zijn gevoel naar die ene ander dus altijd zondig moeten voelen. Dat is onmenselijk en naar mijn overtuiging ook onbijbels.

In Romeinen 1 doet Paulus een beroep op de natuur en daarmee op de schepping zoals God die heeft gemaakt en bedoeld. Homoseksualiteit is tegennatuurlijk en niet naar Gods bedoeling. Daarmee doet Paulus in zijn dagen een beroep op wat iedereen zelf kan aanvoelen en beamen. Hij beschrijft een vorm van homoseksualiteit die moedwillig wordt gekozen tegen het geloof en God en de door Hem geschapen orde in. Die vorm van homoseksualiteit bestaat nog steeds, maar de christen die God van harte liefheeft en wil dienen en desondanks tot zijn eigen schrik zijn homoseksuele geaardheid ontdekt, herkent zich niet in deze typering. Die zal zelfs vanuit zijn of haar eigen geaardheid juist heteroseksualiteit als tegennatuurlijk ervaren. En dan?¹⁶

---

¹² Leviticus 18:12,19; 20:18, 19, 21; Deuteronomium 22: 5; 24: 4.

¹³ In de geest van de Nederlandse Geloofsbelijdenis Artikel 25 – “Wij geloven dat de schaduwachtige eredienst van het oude verbond en de gebruiken die door de wet waren voorgeschreven, met de komst van Christus hebben afgedaan en dat zo aan al deze schaduwen een einde is gekomen. Daarom moeten de christenen die niet langer handhaven. Toch blijft voor ons de waarheid en de inhoud ervan in Christus Jezus, in wie zij hun vervulling hebben. Wel maken wij nog gebruik van de getuigenissen uit de Wet en de Profeten, om ons in het Evangelie te bevestigen en ook om in overeenstemming met Gods wil ons leven in alle eerbaarheid in te richten tot zijn eer”.

¹⁴ Heidelbergse Catechismus, Zondag 2, vraag en antwoord 5.

¹⁵ Matteüs 5: 28 – “En ik zeg zelfs: iedereen die naar een vrouw kijkt en haar begeert, heeft in zijn hart al overspel met haar gepleegd”.

¹⁶ Zie A van der Dussen Christelijk omgaan met homoseksualiteit TSB lezing 2003.

Zonde en gebrokenheid

Dat betekent dat ik deze homoseksualiteit niet per definitie als zondig¹⁷ veroordeel. (Mits deze relatie aan dezelfde voorwaarden voldoet als een heteroseksuele relatie voor het leven). Niet zondig, maar wel een verdrietige blijk van de vloek en de gebrokenheid waaraan de hele schepping is onderworpen.¹⁸

Als we in het licht van de Bijbel zouden moeten concluderen, dat elke vorm van homoseksualiteit zondig is in de zin van: aan God voorbij gaan, is er in alle eerlijkheid en liefde maar één antwoord mogelijk: in naam van God, kom terug van deze weg, bekeer u! Een kerk die de zonde de ruimte geeft, verraadt daarmee de liefde tot God én de naaste. Hoe moeilijk en zwaar ook, de oproep is en blijft: keer om.

Maar als we in het licht van de Bijbel concluderen dat er ook een homoseksualiteit bestaat als blijk van gebrokenheid en niet per se van zonde, dan zullen we voor alles de ander moeten bijstaan en bemoedigen om in de ruimte van Gods liefde en genade zijn of haar weg voor Gods aangezicht te vinden en te gaan.

De begaanbare weg

Gods weg vinden en gaan vanuit het geloof dat de Here Jezus niet gekomen is om de wet te ontbinden, maar te vervullen. Hij houdt vast aan Gods bedoeling met ons leven, niet door te handhaven, maar door te vervullen in de ruimte van zijn barmhartigheid en tegemoetkomendheid¹⁹. Nog duidelijker hoor ik die barmhartige tegemoetkomendheid in zijn uitnodiging:

‘Kom naar mij, jullie die vermoeid zijn en onder lasten gebukt gaan, dan zal ik jullie rust geven. Neem mijn juk op je en leer van mij, want ik ben zachtmoedig en nederig van hart. Dan zullen jullie werkelijk rust vinden, want mijn juk is zacht en mijn last is licht.’²⁰

Dit woord is voor mij een eyeopener geworden in mijn nadenken over homoseksualiteit op de weg van de Heer. De Heer nodigt onvoorwaardelijk. Je mag komen zoals je bent. Maar je blijft niet zoals je bent. Bij Hem nodigt Hij je vervolgens uit zijn juk op je te nemen. Dat is met Hem de weg van Gods koninkrijk en gerechtigheid gaan. Dat is met Hem en door Hem gaan verlangen om naar al Gods geboden te willen leven. In het nederige besef dat zelfs de allerheiligsten in dit leven niet meer dan een begin van deze nieuwe gehoorzaamheid kennen²¹. Belangrijk hierbij is dat Jezus toezegt, dat zijn juk zacht is en zijn last licht. Met andere woorden: de weg waarop Hij ons roept, is begaanbaar. Hij eist niet het onmogelijke. Daarin herkennen we de tegemoetkomendheid van God in zijn barmhartigheid naar zondige mensen in al hun gebrokenheid. Tegelijk houdt Hij het perspectief van het koninkrijk vast en het leven naar Gods bedoeling. De negatieve uitspraken over homoseksualiteit in de Bijbel blijven zo meespreken - maar dan wel ‘in Christus’.²²

Als kerk die leeft bij Gods Woord, blijven we zeggen dat homoseksualiteit niet is zoals God het in het begin heeft bedoeld. Daarin laten we al die Bijbelwoorden doorklinken waarin homoseksualiteit negatief wordt gedeut. Maar we spreken daarin niet van persoonlijke zonde, waarvan men zich moet bekeren, maar van gebrokenheid waarin men door Gods genade een weg mag vinden.

Want in de homoseksuele medegelovige die met hart en ziel God wil dienen, herkennen we niet die mens op wie die teksten in het OT en in het NT en in het bijzonder Romeinen 1 doelen. Daarom gaat niet de oproep tot radicale omkeer voorop, maar de uitgestoken hand om de ander te helpen persoonlijk Gods weg daarin te zoeken en te gaan. Vanuit de uitnodiging van Christus en het door God aangenomen zijn in zijn gemeente en waardig gekeurd om aan het avondmaal deel te nemen.

---

¹⁷ Zonde in de diepste zin van het woord: een moedwillig afkeren van God en zijn genade. Die zonde waardoor een mens het koninkrijk van God niet zal beërven, 1 Kor 6: 9vv.

¹⁸ Genesis 3: 18; Romeinen 8: 20vv.

¹⁹ Matteüs 5: 17vv.

²⁰ Matteüs 11: 28-30.

²¹ Heidelbergse Catechismus Zondag 44, vraag en antwoord 114.

²² Zie noot 10, art 25 NGB.

Pastorale begeleiding

Het uitgangspunt dat homoseksualiteit niet naar Gods bedoeling is, betekent in de praktijk dat in de pastorale begeleiding – met open oog voor de feitelijke situatie²³

1. de mogelijkheid wordt verkend of de homoseksuele gerichtheid om welke reden dan ook niet blijvend hoeft te zijn en dus veranderd kan worden door therapie en gebed
2. als die verandering niet aan de orde is, wordt aangemoedigd om solitair door het leven te gaan met de steun van christelijke vriendschap en gemeenschap²⁴.
3. als blijkt dat noch verandering van geaardheid, noch de weg van onthouding in de praktijk begaanbaar is, de ruimte wordt geboden en bewaakt voor een levenslange homoseksuele relatie in liefde en trouw met de hartelijke oproep om zich daarin te verheugen voor Gods aangezicht.

Het juk

Het juk dat de Heer ons oplegt, is te dragen (zacht), maar zal ook heilzaam mogen schuren als een orthopedisch korset:

Het schuurt voor de gemeente die weet heeft van Gods bedoeling met ons leven, maar daarheen op weg op Bijbelse wijze moet leren omgaan met gebrokenheid en onvolmaaktheid. In liefde en trouw, ruimte biedend en tegemoetkomend in barmhartigheid. Zonder echter het perspectief op Gods bedoeling prijs te geven! De onmacht van de homoseksuele broeder en zuster om geheel volgens Gods bedoeling te leven is een voortdurende herinnering aan de onmacht waarmee iedereen op zoveel verschillende punten moet dealen.

Het schuurt ook voor de homoseksuele broeder en zuster: homoseksualiteit is geen vrolijke variatie, maar blijft een uiting van gebrokenheid, het is niet zoals God het in het begin heeft bedoeld. Om geloofwaardig te blijven als kerk die Gods Woord in zijn geheel serieus neemt en in het bijzonder als voorbeeld voor de jongeren zal dit 'niet naar Gods bedoeling' ook zichtbaar moeten blijven. Hoe dit concreet vorm²⁵ moet krijgen is een zaak van verdere bezinning.

Uitzicht op het volmaakte

Van belang is hier ook het besef dat we tot de komst van Christus in heerlijkheid als christenen met de wereld mee zuchten onder de gebrokenheid en des te meer met verlangen moeten uitzien naar de verlossing van ons lichaam²⁶. We zullen heen groeien naar de volmaaktheid in Christus, die niet identiek is aan het herstel van een gebroken schepping. Op de nieuwe aarde zullen al onze seksuele relaties op zijn minst niet meer die prominente plaats hebben zoals in deze bedeling: Als 'kinderen van de opstanding' zal het 'kinderen Gods zijn' alles bepalen²⁷. In de gemeente moeten we dat nieuwe nu al beoefenen door de banden van huwelijk en gezin en andere partnerrelaties te relativieren in het licht van de band van de Geest die ons leert om 'Abba, Vader' te zeggen, maar daarmee ook 'broer' en 'zus'²⁸. Juist in de gemeente mag de eenzaamheid van hen die alleen gaan, doorbroken mogen worden.

*Dan zal het volmaakte komen
als wij zingend voor Hem staan.
Als wij Christus' weg van liefde
en van lijden zijn gegaan.*

Ton Vos, Ede, november 2018

---

²³ De genoemde 3 punten geven een logische prioriteit aan die niet in elke situatie chronologisch bewandeld kan worden. Het maakt bijvoorbeeld verschil of je met een tiener te maken hebt die zijn of haar identiteit aan het ontdekken is of een volwassene die al in een homoseksuele relatie leeft.

²⁴ Dit punt is ook van belang voor de veiligheid van de gemeente voor diegenen die bewust hebben gekozen voor een solitair leven en daarin op de steun van de gemeente mogen rekenen.

²⁵ Het vervullen van taken in de gemeente, gezinsvorming en doop, een kerkelijke bevestiging van de relatie zonder dit aan het huwelijk gelijk te stellen.

²⁶ Romeinen 8: 23.

²⁷ Lukas 20: 36.

²⁸ Zie ook de relativering van Paulus in 1 Korinthe 7: 29vv